

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 16225
Tarih : 09.09.2021

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 09/09/2021 16:33
Sayı: E-120.10-
0873969

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

COVID Salgını koşullarında gerekli aşılama, hijyen ve kadro koşulları oluşturulmadan geçilen yüzyüze eğitime, engelli öğrencilerin geçişi özgün tedbirler ve önceden zaten var olan sorunlara çözüm bulunmadan geçilmesi birçok güçlük barındırmaktadır. BM Engelli hakları sözleşmesi 24. Maddesi ve Anayasa'nın 10, 42 ve 90'ıncı maddeleri gereği engellilerin eğitim haklarının yerine derhal getirilmesi gereklidir. Engellilerin ve ailelerinin eğitime erişebilmesinde, okullarda, kaynaştırma eğitiminde, bireyselleştirilmiş eğitim programlarında, özel rehabilitasyon merkezlerinde yaşadıkları ayrımcılık ve hak ihlallerinin azaltılması ve eğitim haklarının derhal yerine getirilmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını teklif ve arz ederim.

Muazzez ORHAN IŞIK

Van Milletvekili

GEREKÇE

Covid 19 salgını ile birlikte yüz yüze eğitim ara verilmiş ancak 6 Eylül tarihi itibarıyla genel olarak yeniden başlanmıştır. Bu alanda yeterince hazırlık yapılmadığı, okulların salgın koşullarına uyarlanmadığı, gerekli olan hijyen için bütçe ve personel hazırlığı yapılmadığı, tüm öğretmenlerin ve belirli bir yaş üstü öğrencilerin aşılanmadığı, yeterli sayıda öğretmenin atanmadığı yeni eğitim-öğretim yılında engelliler için salgın dönemi öncesindeki sorunlar ağırlaşarak devam etmektedir. Türkiye'de engellilerin eğitim hakkı birçok şekilde ihlal edilmektedir.

Türkiye'de engellilere yönelik önyargılı yaklaşım kültürü; yasalar, kurumlar ve kamu idaresinde görev alanlar eliyle yeniden üretilmektedir. BM Engelli Hakları Sözleşmesi'nin 24. Maddesi ve Anayasa'nın 42. Maddesi gereği olan engellilerin eğitim hakkı, tam olarak yerine getirilmemektedir. Oysaki engellilerin eğitim hakkı diğer haklarına erişimde çok hayati rol taşımaktadır. Bunun için engellilere eşit yurttaş gibi yaklaşılması, yasalarla tanınmış haklarının uygulanması ve geleneksel yaklaşımların aşılması gereklidir.

Türkiye’de engellilere yönelik “özel eğitim”, başlaması gereken yaşta ve konusunda yetkin öğretmenler gözetiminde verilememektedir. Erken çocukluk, okul öncesi, ilk ve orta öğretim eğitiminin verilmesi kamusal bir destekle, zorunlu olmalıdır. Özel rehabilitasyon merkezlerinin kamusal bir yaklaşımla hizmet sunumu sağlanmalıdır. Bu merkezlerde çalışan emekçilerin özlük hakları, açlık sınırının ve asgari ücretin altında olabilmektedir. Maliyet endeksli değerlendirme ve yaklaşım engellilerin eğitim hakkını engellemektedir. Kamunun destek verdiği aylık ders saati birçok engel grubu için yeterli olmadığı gibi ilave eğitimler için kurumların talep ettiği fiyatlar, engelliler ve aileleri için aşırı yüksektir. Tamamen kamusal ve ücretsiz sunulması gereken eğitim hizmetleri; engelliler ve aileleri dışlanarak, ötekileştirilerek ve çok yüksek fiyatlarla sunulmaktadır. Engelliler ve aileleri nitelikli bir eğitim hizmeti alabilmek için maddi ve manevi büyük bir bedel ödemek zorunda bırakılmaktadır.

İlden ile, ilçeden ilçeye, hatta okuldan okula, idareciden idareciye değişen yaklaşımlar; ayrımcılığa yol açmakta engellileri ve ailelerini dönem dönem rencide edebilmektedir. Engellilerin hakları konusunda toplum genelinde, okul idarecilerinde ve öğretmenlerde olan bilinç eksikliği de, ayrımcılık kültürünü yeniden beslemektedir. Bu konuda kapsamlı eğitim ve farkındalık çalışmalarının her düzeyde yapılması zorunludur. Ayrıca müfredat içindeki ayrımcı tabir ve söylemler ayıklanmalı ve bu konuda öğretmenler, engelliler ve aileleri aktif görev almalıdır.

Okul binaları, servisleri, sınıfları, kantinleri, asansörleri, WC ve lavaboları, yol-geçit ve merdivenleri engelliler de öngörülerek inşa edilmeli ve uyumlu olmayan okullar belirli bir süre içerisinde uyarlanmalıdır. 2005 yılından bu yana ertelenen erişilebilirlik mevzuatı derhal uygulanmalıdır.

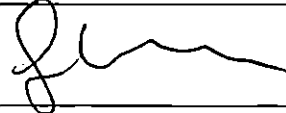
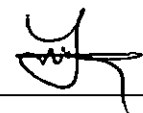
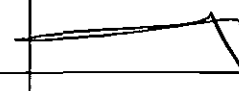
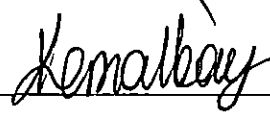
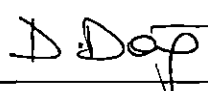
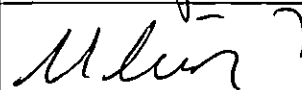
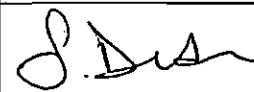
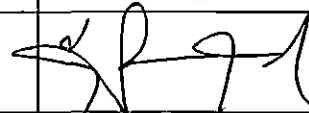
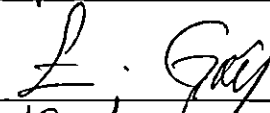
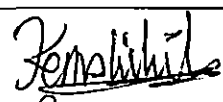
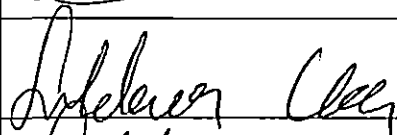
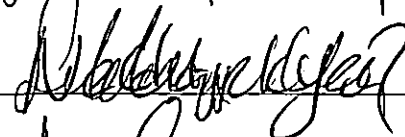
Mevcut haliyle kaynaştırma eğitimi engellilerin talepleri ve ihtiyaçlarını karşılamaktan uzaktır. Kaynaştırma eğitimi için gerekli sınıf, öğretmen ve müfredat oluşturulmadığı için verilen eğitim, amaçlarını yerine getirememektedir. Sınıf mevcut sayısı düşürülmeden, öğretmen desteği arttırılmadan ve engelliye yönelik var olan tıbbi bakış açısı aşılmadan yapılan kaynaştırma eğitimi engelliye ve eğitim hakkına zarar veren bir boyut alabilmektedir. Kaynaştırma ve Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) uygulamaları gerekli koşullar ve bilinç değişikliği sağlanmadığı için engelli öğrenciye yönelik “damgalama, ötekileştirme ve ayrımcılık” ile sonuçlanmaktadır.

Okullarda işaret dili ve Braille kullanımının yaygınlaştırılması gereklidir. Bu hem engelli haklarına ilişkin farkındalığı arttıracaktır hem engellilerin iletişim hakkının yerine gelmesini sağlayacaktır. Her okulda işaret dili tercümanı istihdam edilmelidir. Mevcut personele işaret dili eğitimi alması için destek imkanları sunulmalıdır. Yüksek öğretime erişebilen engelliler için yurt, burs ve diğer destek imkanları arttırılmalıdır.

Eğitim hakkının fırsat eşitliği temelinde ve ayrımcılık yapılmaksızın sağlanması için eğitim sisteminin bütünleştirici bir şekilde her seviyede engellileri içine alması ve ömür boyu

öğrenim imkanı sağlaması gereklidir. Engellilerin eğitim hakları tanınması; “insan potansiyelinin, onur ve değer duygusunun tam gelişiminin ve insan haklarına, temel özgürlüklere ve insanın nöro-çeşitliliğine saygı duyulmasının gereğidir. Engellilerin; kişiliklerinin, yeteneklerinin, yaratıcılıklarının, zihinsel ve fiziksel becerilerinin potansiyellerinin en üst derecesinde gelişiminin sağlanması için koşullar oluşturulmalıdır. Eğitimle, engellilerin özgür bir topluma etkin bir şekilde katılımlarının koşullarının sağlanması hedeflenmelidir.

Engellilerin eğitim hakkı dahil tüm haklarının tanınması ve uygulanması, eşit yurttaşlık temelinde ve kamusal bir yaklaşımla mümkündür. Eğitim gibi temel kamusal bir hizmetin piyasa koşullarında ve çoğu zaman denetimsiz bir şekilde sunulmasını beklemek hak temelli bir yaklaşım olamaz. Engellilerin yüz yüze eğitime her düzeyde katılımı için var olan bütçenin, insan kaynağının, müfredatın ve kurumsal yapının tıbbi yaklaşımdan kurtarılması; eşitlikçi, adil ve sosyo-politik bir dönüşümden geçirilmesi gereklidir. Engellilerin eğitim haklarına sorunsuz erişimi, erişilebilirliğin artırılması, kaynaştırma ve BEP süreçlerindeki sorunların azaltılması, özel eğitim alanındaki müfredat, mevzuat ve kadro sorunlarının çözülmesi amaçlarıyla Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını teklif ve arz ederim.

1	FATMA KURTULAN	MERSİN	
2	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	
3	MUSA PİROĞLU	İSTANBUL	
4	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	
5	DERSİM DAĞ	DİYARBAKIR	
6	MURAT SARISAÇ	VAN	
7	SAİT DEDE	HAKKARİ	
8	BERDAN ÖZTÜRK	AĞRI	
9	HİŞYAR ÖZSOY	DİYARBAKIR	
10	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	
11	OYA ERSOY	İSTANBUL	
12	ŞEVİN COŞKUN	MUŞ	
13	PERO DUNDAR	MARDİN	
14			
15	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	
16	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	
17	FELEKNAS UCA	BATMAN	
18	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	
19	NUSRETTİN MAÇIN	ŞANLIURFA	
20	İMAM TAŞÇIER	DİYARBAKIR	